

**ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ГОЛОВНИХ ПОДІЙ
У СФЕРІ ОСВІТИ, НАУКИ Й КУЛЬТУРИ, ОПРИЛЮДНЕНИХ
ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ**

у березні – квітні 2021 р.

Укладач:

Годецька Т. І.
*науковий співробітник відділу
наукового інформаційно-аналітичного
супроводу освіти ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського*

У березні – квітні 2021 р. національними засобами масової інформації оприлюднено актуальну і важливу інформацію у сфері освіти, науки та культури.

НОВИЙ СКЛАД ГРОМАДСЬКОЇ РАДИ

За матеріалами:

- тижневика «Освіта» № 7-8
від 03-10 березня 2021 р., с. 1;

- офіційного вебсайту МОН України:

<https://mon.gov.ua/ua/news/obrano-novij-sklad-gromadskoyi-radi-pri-mon>

Установчі збори із формування нового складу Громадської ради при Міністерстві освіти і науки України відбулися 5 березня 2021 року.

На зборах було заслухано звіт голови Громадської ради попереднього складу та обрано новий склад Громадської ради при Міністерстві освіти і науки України, до якого ввійшли 35 осіб.

Міністр освіти і науки України Сергій Шкарлет наголосив: «Комунікація з громадськістю – важлива складова діяльності Міністерства. Команда МОН України завжди відкрита до співпраці. Вітаю новостворений склад Громадської ради та запрошую до плідного діалогу. Вірю в успішну співпрацю з розв’язання актуальних питань щодо розвитку освіти і науки».

Усього до зборів було допущено 115 представників інститутів громадянського суспільства. 71 з них взяв участь в установчих зборах.

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

За матеріалами:

- тижневика «Освіта» № 7-8
від 03-10 березня 2021 р., с. 2;

- офіційного сайту НАПН України:

<http://naps.gov.ua/ua/press/events/2203/>

Всеукраїнський науково-практичний семінар для вчителів, керівників закладів освіти, аспірантів, методистів, науково-педагогічних працівників: «Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи: 2021 (Подолання викликів у період карантину, спричиненого COVID-19)». Захід проведено Інститутом інформаційних технологій і засобів навчання НАПН Україна за підтримки Міністерства освіти і науки України, Національної академії педагогічних наук України, Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» та Рівненського обласного інституту

післядипломної педагогічної освіти відбувся у Національній академії педагогічних наук України 2 березня 2021 року.

Науково-практичний семінар пройшов у гібридному форматі з онлайн підтримкою, до якого залучилися учителі, методисти, спеціалісти системи післядипломної педагогічної освіти, наукові та науково-педагогічні працівники, аспіранти, докторанти з різних областей України. З вітальним словом до учасників звернувся начальник головного управління загальної середньої та дошкільної освіти Директорату дошкільної та шкільної освіти МОН України Кононенко Юрій Григорович.

Підтримку з боку НАПН України висловив Ляшенко Олександр Іванович, академік-секретар Відділення загальної середньої освіти НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України.

Биков Валерій Юхимович, директор Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, доктор технічних наук, професор, академік НАПН України, представив свою доповідь.

Також було представлено доповіді науковців і практиків, зокрема:

Овчарук Оксана Василівна, зав. відділом компаративістики інформаційно-освітніх інновацій ІТЗН НАПН України, канд. пед. наук, с.н.с. доповіла про результати моніторингу щодо готовності і потреб вчителів щодо використання ІКТ в умовах карантину: 2021.

Ветров Іван Васильович, проректор із зовнішніх зв'язків і моніторингу якості освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти представив доповідь «Використання технологій дистанційного навчання під час організації підвищення кваліфікації педагогічних працівників в умовах COVID-19 на Рівненщині».

Карташова Любов Андріївна, ДЗВО «Університет менеджменту освіти», заступник директора ЦПО з дистанційного навчання, д-р.пед.наук, професорка представила результати дослідження «Вихор цифровізації трансформує освіту: світові політичні рішення».

Учасників заходу з досвідом використання ІКТ для організації та проведення дистанційного/змішаного навчання у ЗЗСО познайомили:

Ашортія Євген Демурович, заступник директора з НВР, учитель історії Харківської спеціалізованої школи № 80 («Інтерактивні вправи для організації дистанційного навчання учнів середньої та старшої школи»),

Сіманько Олексій Олександрович, учитель хімії Криворізької загальноосвітньої школи № 68 («Засоби й інструменти в організації освітнього процесу під час дистанційного навчання»),

Біловол Надія Михайлівна, директор комунального закладу «Верхньокам'янська загальноосвітня школа І-ІІ ступенів» Званівської сільської ради Бахмутського району Донецької області («Оновлення підходів до організації освітнього процесу в умовах дистанційного/змішаного навчання здобувачів освіти»),

Пархоменко Марія Вікторівна, канд. іст.наук, керівник гуртка, Комунальний заклад «Школа мистецтв» Харківської міської ради («Позашкільна освіта в умовах карантину»),

Братковська Наталія Євгеніївна, учитель початкових класів, Кочерга Оксана Володимирівна, заступник директора з НВР, Логвин Людмила Миколаївна, заступник директора з НВР, Сендецька Тетяна Миколаївна, учитель історії. Комунальний заклад "Лозівський ліцей №10" Лозівської міської ради Харківської області («Організація освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в ЗЗСО»).

НАЦІОНАЛЬНА ПРЕМІЯ ІМЕНІ БОРИСА ПАТОНА – ВЕРХОВНА РАДА УХВАЛИЛА ЗАКОН

За матеріалами:

- тижневика «Освіта» № 9-10 від 24-31 березня 2021 р., с. 1,
- офіційного видання МОН України «Освіта України»;
- № 13 від 5 квітня 2021 р., с.2;
- офіційного вебсайту МОН України:
<https://mon.gov.ua/ua/news/nacionalna-premiya-imeni-borisa-patona-verhovna-rada-uhvalila-zakon>

Верховна Рада України ухвалила закон [5327](#) «Про внесення змін до статті 11 Закону України «Про державні нагороди», яким запроваджується перейменування Державної премії України в галузі науки і техніки в Національну премію імені Бориса Патона 15 квітня 2021 року.

Проект законодавчих змін матиме позитивний вплив на сферу наукової і науково-технічної діяльності в цілому, оскільки він спрямований на увічнення пам'яті видатного українського вченого, організатора науки академіка Бориса Патона, якому були притаманні відданість своєму покликанню та невтомний творчий пошук, що надихатиме на наукові звершення наступні покоління вчених, а також відзначення на державному рівні діячів науки за великий внесок у розвиток вітчизняної наукової сфери.

Борис Патон – державний та громадський діяч, Президент Національної академії наук України з 1962-го до 2020 року, директор Інституту електрозварювання імені Є. О. Патона Національної академії наук України, Герой України, академік. Помер 19 серпня 2020 року, у віці 101 рік.

Розмір премії визначається кожного року Указом Президента України в установленому порядку.

Ці зміни розробило Міністерство освіти і науки за ініціативи Президента України щодо увічнення пам'яті Героя України, видатного українського вченого та організатора науки Бориса Патона.

ОНЛАЙН-БРИФІНГ «100 ДНІВ РОБОТИ НА ПОСАДІ МІНІСТРА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ»

За матеріалами:

- тижневика «Освіта» № 9-10 від 24-31 березня 2021 р., с. 2;

- офіційного вебсайту МОН України:

<https://mon.gov.ua/ua/news/sergij-shkarlet-komanda-mon-vipravlyaye-vsi-nedoliki-reformi-nova-ukrayinska-shkola>

- офіційного єдиного вебпорталу органів виконавчої влади України:

<https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-pererozpodiliv-dodatkovi-67-mln-grn-na-stvorennya-urokiv-dlya-vseukrayinskoyi-shkoli-onlajn>

Міністр освіти і науки України Сергій Шкарлет 26 березня 2021 року під час онлайн-брифінгу, присвяченому 100 дням роботи на посаді Міністра, зауважив, що МОН системно працює над розбудовою дошкілля і Нової української школи, цифровізацією освіти та створенням правового підґрунтя для системної трансформації позашкільної освіти.

Сергій Шкарлет наголосив, що одна з головних цілей державної політики – забезпечити доступну та якісну дошкільну освіту, яка є стартовою платформою для особистісного розвитку дитини та підготовки її до навчання в Новій українській школі. Саме тому, за його словами, Міністерство спільно з науковцями та педагогами розробило і затвердило нову редакцію Базового компонента дошкільної освіти, який є державним стандартом дошкільної освіти та заснований на компетентнісному підході до освіти.

Міністр зазначив: «Нова українська школа – це важлива і потрібна Україні реформа. На жаль, але етапи її реалізації від самого початку не були стратегічно продумані та сплановані. За ширмою яскравої рекламної кампанії НУШ ховалася купа недоробленої програмної роботи. І зараз наша команда МОН виправляє всі ці недоліки дуже оперативно».

Також Міністр Сергій Шкарлет повідомив, що з метою створення безпечного і здорового освітнього середовища в межах реформи «Нова українська школа», у грудні 2020 року Кабінет Міністрів затвердив план заходів з реалізації Національної стратегії безпечного і здорового освітнього середовища в НУШ на 2021 рік.

Він наголосив, що заходи з реалізації Національної стратегії розбудови в Новій українській школі спрямовані на забезпечення:

- здоров'язберезувальної складової шкільної освіти;
- комплексного розвитку фізичної культури та посилення рухової активності дітей;
- здорового харчування, формування культури харчування та правильних харчових звичок;

- удосконалення медичного обслуговування учнів та працівників закладів освіти тощо.

Сергій Шкарлет зауважив: «На основі [Державного стандарту базової середньої освіти](#) розроблено та [затверджено](#) Типову освітню програму для 5-9 класів і розпочато розроблення модельних навчальних програм. Ми отримали комплексний і виважений документ, який максимально враховує інтереси дітей і досягає головних цілей НУШ. Також у січні цього року Уряд ухвалив план заходів щодо реалізації Концепції розвитку STEM-освіти до 2027 року».

За його словами, спільно з профільним комітетом Верховної Ради фахівці МОН наразі напрацьовують зміни до освітнього законодавства, щоб виправити раніше допущені помилки та захистити інтереси учнів 10-11 класів у межах подальшої реалізації реформи НУШ.

Окремо Міністр зупинився на питанні якості шкільних підручників.

Сергій Шкарлет зазначив: «Про проблеми, які ми отримали у спадок в цій сфері, всім відомо. А тому за моїм дорученням на початку березня стартував процес розроблення нового порядку конкурсного відбору підручників. Основна мета – це якісна шкільна література. Досягати її ми будемо через прозорі механізми відбору та оцінки текстів, проведення високопрофесійних експертиз та широкі громадські обговорення. В цьому питанні я розраховую на підтримку як з боку авторів, так і видавництва, адже вважаю, що лише спільно ми зможемо гарантувати нашим учням і вчителям високий рівень якості навчальної літератури, за який нікому не буде соромно».

Під патронатом Першої леді України Олени Зеленської, за словами Міністра, розпочато впровадження реформи шкільного харчування, у межах якої буде створено спеціальний інформаційний портал. Він міститиме всю ключову інформацію про реформу харчування, навчальні матеріали, підказки про реформу тощо.

Міністр підкреслив: «Уже внесені необхідні зміни до чинного законодавства України, яке регламентує діяльність у сфері організації харчування дітей. Таким чином, у нас з'явилися законодавчі підстави для реформування системи шкільного харчування, зміни асортименту шкільних їдалень, посилення відповідальності за організацію харчування та якості харчових продуктів».

Окрім того, Сергій Шкарлет звернув увагу на те, що напрям цифровізації освіти Міністерство на 2021 рік визначало як один з пріоритетних. На сьогодні активно функціонують платформа "[Всеукраїнська школа онлайн](#)" та [система](#) автоматизації роботи інклюзивно-ресурсних центрів (АС "ІРЦ"). Також МОН продовжує реалізацію програми з [підключення](#) шкіл до е-журналів та е-щоденників.

Він також наголосив, що Міністерство наразі працює над створенням міцного правового підґрунтя для функціонування та системної трансформації позашкільної освіти, що буде відображено в новій редакції Закону "Про позашкільну освіту", який може бути ухвалено найближчим часом.

Відеозапис онлайн-брифінгу «100 днів на посаді Міністра освіти і науки України» можна подивитися на [Youtube-каналі](#) та [Facebook-сторінці](#) МОН.

Кабінет Міністрів 31 березня 2021 року ухвалив рішення щодо перерозподілу видатків у розмірі 6 млн 792,5 тис грн, що дасть можливість створити додаткові уроки для онлайн-платформи «Всеукраїнська школа онлайн».

Міністр наголосив: «Це дасть можливість створити додаткові 399 уроків для онлайн-платформи, яка вже сьогодні налічує 1260 еталонних уроків з різних предметів, необхідних для забезпечення дистанційного/змішаного навчання. Ще 660 уроків наразі проходять етапи перевірки і незабаром стануть доступними для загального користування на платформі».

Сергій Шкарлет також акцентував увагу на тому, що Всеукраїнська школа онлайн – E-SCHOOL.net.ua

– це сучасний онлайн-ресурс для змішаного та дистанційного навчання учнів середньої та старшої школи з матеріалами, що пройшли експертизу та відповідають державним освітнім стандартам.

Зазначимо, ВШО забезпечує учнів відеопоясненнями, конспектом, тестами та можливістю відслідковувати свій навчальний прогрес. А вчителів – необхідними методичними рекомендаціями та прикладами застосування сучасних освітніх технологій.

ДОРОЖНЯ КАРТА ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОСТОРУ

За матеріалами:

- тижневика «Освіта» № 9-10 від 24-31 березня 2021 р., с. 2;
- офіційного вебсайту МОН України: <https://mon.gov.ua/ua/news/komanda-mon-pracyuye-nad-integracijeyu-naukovo-innovacijnoyi-sistemi-ukrayini-do-yevropejskogo-doslidnickogo-prostoru-pershi-100-dniv-diyalnosti-ministra-sergiya-shkarleta>

У перші 100 днів діяльності Міністра освіти і науки України Сергія Шкарлета у сфері науки та інновацій були здійснені важливі кроки для забезпечення процедури долучення України до наступної рамкової програми Європейського Союзу з досліджень та інновацій «Горизонт Європа», триває робота над переглядом переліку пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності.

Сергій Шкарлет зауважив: «Законодавство щодо наукової, науково-технічної та інноваційної сфер складається із двох рамкових законів, низки

законів, що регулюють окремі аспекти цих видів діяльності, а також сотень нормативно-правових актів, які вже передано на розгляд Уряду».

Зокрема, Урядом схвалено та подано до Верховної Ради України такі документи:

- проєкт ЗУ «Про внесення змін до деяких законів України щодо активізації діяльності наукових парків», метою якого є підвищення ефективності здійснення науковими парками інноваційної діяльності та комерціалізації результатів наукових досліджень, науково-технічних (експериментальних розробок);
- проєкт ЗУ «Про внесення змін до деяких законів України щодо стимулювання діяльності у сфері трансферу технологій», метою якого є підвищення рівня впровадження (комерціалізації) результатів наукових досліджень.

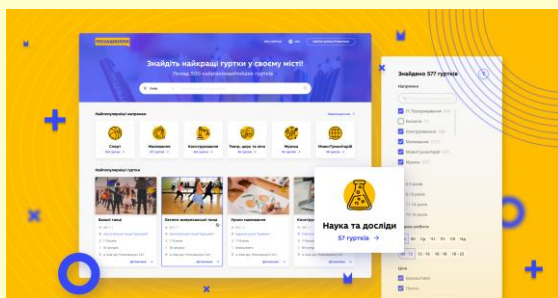
Також МОН [затвердило](#) оновлену дорожню карту з інтеграції науково-інноваційної системи України до Європейського дослідницького простору (ЄДП).

Впровадження дорожньої карти забезпечує реалізацію таких заходів:

- гармонізація політики у сфері науки та інновацій відповідно до стандартів та норм ЄС;
- розширення доступу до наукових та інноваційних програм ЄС;
- розвиток дослідницьких інфраструктур України та їхню інтеграцію до дослідницьких інфраструктур ЄС;
- створення сприятливих умов для міжнародної та міжгалузевої мобільності вчених;
- застосування комплексного гендерного підходу у сферах науки та інновацій;
- застосування принципів відкритої науки та використання інструментів відкритого доступу ЄС;
- розвиток інноваційної інфраструктури з урахуванням кращих європейських практик.

МОН ПЛАНУЄ ЗАПРОВАДИТИ ЄДИНУ ЦЕНТРАЛІЗОВАНУ БАЗУ ДАНИХ ПОЗАШКІЛЛЯ

За матеріалами:

- тижневика «Освіта» № 9-10

від 24-31 березня 2021 р., с. 3;

- офіційного вебсайту МОН України:

<https://mon.gov.ua/ua/news/mon-planuye-zaprovaditi-yedinu-centralizovanu-bazu-danih-pozashkillya>

Меморандум про співпрацю, який передбачає цифрову трансформацію позашкільної освіти шляхом створення єдиної централізованої бази даних та запровадження електронної освітньої системи підписали Міністерство освіти і науки України та ІТ-компанія «SoftServe».

Міністр освіти і науки України Сергій Шкарлет зазначив: «Наразі ми працюємо над створенням інформаційно-аналітичної системи у сфері позашкільної освіти. Ця ланка освіти спрямована на розвиток здібностей дітей та молоді у науці, культурі, спорті, техніці, різних видах творчості. Участь дітей у різних гуртках є важливою складовою становлення особистості та розвитку здібностей, зокрема реалізації можливостей дітей з особливими освітніми потребами».

Артур Селецький, заступник Міністра освіти і науки України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації розповів, що система допоможе користувачам:

- обирати найближчі за місцем проживання та напрямом діяльності гуртки, клуби, секції;
- бачити графік роботи та популярність гуртка (відвідуваність, наповненість груп);
- моніторити рівень матеріально-технічного забезпечення закладів позашкільної освіти та бачити кадрову наповнюваність (профілі педагогів та відгуки на кожен заклад).

Акцентовано увагу на тому, що запланований функціонал буде доповнюватись і розширюватись відповідно до наповнення системи та потреб користувачів.

Цей Проект реалізується спільно з Міністерством молоді та спорту України і Міністерством культури та інформаційної політики України.

ПРО ЯКІСТЬ ОСВІТИ В УКРАЇНСЬКИХ ШКОЛАХ

За матеріалами:

- тижневика «Освіта» № 11-12

від 7-15 квітня 2021 р., с. 3,

- офіційного видання МОН України «Освіта України»,

№ 14 від 12 квітня 2021 р., с.2;

- офіційного вебсайту МОН України:

<https://mon.gov.ua/ua/news/derzhavna-sluzhba-yakosti-osviti-zapustila-infokampaniyu-pro-sistemu-zabezpechennya-yakosti-osviti-v-ukrayinskih-shkolah>

Державна служба якості освіти та її територіальні органи запустили інформаційну кампанію про систему забезпечення якості освіти в

українських школах з таким слоганом: «Якісна школа – це середовище, у якому дитина щаслива». Кампанія створена в межах ініціативи «Система забезпечення якості освіти», яка впроваджується в рамках проєкту «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe).

Метою інформаційної кампанії є інформування батьків, учнів, директорів шкіл, вчителів, а також громади про те, якою має бути якісна школа та як нова система забезпечення якості освіти і як кожен учасник освітнього процесу може допомогти закладу стати кращим.

Голова Державної служби якості освіти Руслан Гурак зауважив: «Своєю інформаційною кампанією ми хочемо донести, що якісна школа є результатом спільних зусиль усіх учасників освітнього процесу – засновника, який забезпечує ресурсами, директора, який постійно вдосконалює якість освітньої діяльності школи, вчителів, які розвиваються, щоб давати якісну освіту, мотивованих учнів та батьків, які беруть участь у розвиткові школи».

Держава служба якості освіти України, в межах кампанії, створила [інформаційний ресурс https://qualityeducation.org.ua/](https://qualityeducation.org.ua/) та анімовані відеоролики про те, що таке якісна школа та система забезпечення якості освіти, впровадженням якої займається Служба.

Таким чином, забезпечення поліпшення якості освітньої діяльності може бути реалізоване через процедури самооцінювання або проходження інституційного аудиту – нової процедури зовнішнього оцінювання роботи школи, під час якого незалежні експерти оцінюють освітні та управлінські процеси. На інформаційному ресурсі, презентованому в рамках кампанії, розповідається про ці два процеси, інструменти, які використовуються, та який результат може отримати школа. Також на сайті про якісну школу Служба пропонує батькам низку прикладів, як вони можуть долучитись до покращення якості освіти у школі та допомогти директору розвивати школу.

Отже, з інформаційним ресурсом, створеним в межах кампанії про якісну школу, можна ознайомитись за адресою: qualityeducation.org.ua, а ролики розміщені на ютуб-каналі Служби.

ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІВ ТА АСИСТЕНТІВ УЧИТЕЛІВ

За матеріалами:

- тижневика «Освіта» № 11-12
від 7-15 квітня 2021 р., с. 3;

- офіційного вебсайту МОН України:
<https://mon.gov.ua/ua/news/derzhavna-sluzhba-yakosti-osviti-zapustila-infokampaniyu-pro-sistemu-zabezpechennya-yakosti-osviti-v-ukrayinskih-shkolah>

- офіційного сайту Державної служби якості освіти України:
<https://sqe.gov.ua/index.php/uk->

Наявність підготовлених педагогів та асистентів вчителів є однією з умов якісного інклюзивного навчання у школах. Інклюзивно-ресурсні центри користуються довірою батьків дітей з особливими освітніми потребами, втім потребують методичної підтримки та посилення співпраці зі школами, а чітка гармонізована співпраця між сторонами: ІРЦ – батьки – школа є чи не найважливішим чинником, який зможе суттєво посилити якість інклюзивного навчання у школах України.

Отакими є результати [дослідження](#) потреб стейкхолдерів у забезпеченості якості освіти в аспекті впровадження інклюзивного навчання, проведеного на замовлення Державної служби якості освіти України в межах ініціативи «Система забезпечення якості освіти», яка впроваджується в рамках проєкту «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe). Метою дослідження стало вивчення наявних практик впровадження інклюзивного навчання у закладах освіти та визначення, в яких аспектах потрібні зміни для підвищення якості інклюзивного навчання.

Під час дослідження виявлено низку проблем на рівні організації інклюзивного навчання, кваліфікації вчителів, методичного забезпечення освітнього процесу, розвитку інфраструктури та забезпечення фінансування, взаємодії з інклюзивно-ресурсними центрами. Зокрема, не всі директори шкіл, в яких впроваджується інклюзивне навчання, обізнані про суми субвенції, які виділяються на кожного учня з особливими освітніми потребами, про способи ефективного використання цих коштів відповідно до потреб учнів. Водночас матеріально-технічна база школи – це те, без чого якісне інклюзивне навчання для дітей з особливими освітніми потребами неможливе. Це підтверджують і випускники шкіл з особливими освітніми потребами. Найбільшою проблемою для них залишалось облаштування приміщень. На їхню думку, потреби таких дітей у школах не визначалися (фактично, про них не питали), також ці проблеми існують і зараз в університетах, де вони навчаються.

Вчителі, у свою чергу, розуміють необхідність забезпечення індивідуалізованої допомоги дітям з особливими освітніми потребами, втім педагогам та асистентам не вистачає досвіду і фахової методичної допомоги. Дослідження також виявило проблеми із відсутністю системної підтримки та навчання педагогів, інструкцій, тренінгів, курсів, затверджених і визнаних на рівні держави.

Також дослідження показало, що якісне інклюзивне навчання напряду залежить і від батьків учнів з особливими освітніми потребами – робота із просування інформації про раннє виявлення особливих освітніх потреб у

дитини, підготовка батьків дітей до взаємодії із школою. ІРЦ - батьки - школа – чітка гармонізована співпраця між сторонами зможе суттєво посилити якість інклюзивного навчання.

Інклюзивно-ресурсні центри, які, на думку батьків, що зверталися до них, є кращою альтернативою колишнім Психолого-медико-педагогічним консультаціям і користуються довірою, на даному етапі також потребують методичної підтримки, зокрема, в умовах існуючого в окремих містах (переважно, обласних центрах) навантаження.

За результатами дослідження сформовано рекомендації щодо необхідних змін для підвищення якості інклюзивного навчання. Такими, зокрема, є обов'язкова підготовка майбутніх педагогів та підвищення кваліфікації вчителів, що вже працюють у школах, запровадження супервізії для тренерів, педагогів, директорів шкіл, інклюзивно-ресурсні центри, а також механізму часткової оплати педагогам за отримання другої вищої освіти. Крім того, вдосконалення потребує механізм фінансового забезпечення відповідно до потреб дитини з особливими освітніми потребами. Під час дослідження виявлено також потребу у розробленні критеріїв оцінювання та інструментарію для моніторингу якості надання послуг в інклюзивно-ресурсних центрах, проведення систематичних моніторингів щодо задоволеності батьками якістю, доступністю освіти для дітей з особливими освітніми потребами та врегулювання питання видачі документів про здобуття базової середньої освіти для учнів з особливими освітніми потребами.

[Дослідження якості інклюзивного навчання для дітей з особливими освітніми потребами.](#)

Довідково: Дослідження проведено у грудні 2020 – січні 2021 року якісними методами – за допомогою глибинних інтерв'ю з ключовими респондентами та фокус-групових дискусій на онлайн платформі ЗУМ і телефоном. Участь у дослідженні взяли батьки дітей з особливими освітніми потребами, випускники шкіл з особливими освітніми потребами, керівники/заступники керівників закладів загальної середньої освіти, в яких організовано інклюзивне навчання для дітей з особливими освітніми потребами, вчителі та асистенти вчителів інклюзивних класів.

Дане дослідження не є репрезентативним і покликане зібрати та проаналізувати досвід, аргументи, думки саме учасників дослідження. Відбір визначених груп не дозволяє екстраполювати їхній досвід на всі подібні групи респондентів, але дозволяє скласти перелік властивостей або, навпаки, сильних сторін і досягнень, побажань різних учасників щодо організації більш якісного інклюзивного навчання.

«Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe) є проєктом міжнародної технічної допомоги, що реалізується компанією Alinea International та фінансується Урядом Канади.

РЕЙТИНГИ КРАЩИХ УНІВЕРСИТЕТІВ СВІТУ 2021 РОКУ ЗА СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України», № 9
від 8 березня 2021 р., с.4;

- офіційного вебсайту МОН України:
<https://mon.gov.ua/ua/news/opublikovano-rejtingi-krasih-universitetiv-svitu-2021-roku-za-galuzjami-znan>

Глобальне аналітичне агентство в галузі вищої освіти та укладач найпопулярнішого рейтингу кращих університетів світу QS Quacquarelli Symonds оприлюднило рейтинги за спеціальностями кращих університетів світу 2021 року – [QS World University Rankings by Subject 2021](#). До нього увійшли 1452 виші світу, зокрема чотири виші з України.

Кількість рейтингів за спеціальностями минулого року збільшилася з 48 до 51, були додані рейтинги кращих університетів за інженерними спеціальностями в області нафти і газу, геології та геофізики.

Цього року загальну кількість університетів у деяких рейтингах за спеціальностями було збільшено, наприклад, в кожному з наступних рейтингів за спеціальностями – з бізнесу і управління, комп'ютерних наук та інформаційних систем, гостинності та управління відпочинком, медицини, сестринської справи, фармацевтики та фармакології – кількість університетів зросла на 50.

Кількість українських закладів вищої освіти в рейтингах за спеціальностями 2021 року порівняно з попереднім роком зросла з двох до чотирьох. Цього року українські виші отримали 12 позицій в одному галузевому рейтингу і семи рейтингах за спеціальностями, минулого року вони отримали сім позицій в одному галузевому рейтингу і шести рейтингах за спеціальностями.

У рейтинги за спеціальностями кращих університетів 2021 року увійшли наступні українські університети:

Позиція в 2021 році	Галузь знань / Спеціальність
Київський національний університет імені Тараса Шевченка	
201-250	Сучасні мови
251-300	Лінгвістика
401-450	Математика
401-450	Фізика і астрономія
401-450	Природні науки
501-550	Комп'ютерні науки та інформаційні системи
501-550	Хімія

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна	
551-600	Комп'ютерні науки та інформаційні системи
551-600	Фізика і астрономія
Національний університет «Львівська політехніка»	
101-150	Інженерні спеціальності в області нафти і газу
551-600	Комп'ютерні науки та інформаційні системи
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»	
501-550	Комп'ютерні науки та інформаційні системи

Серед українських вишів Київський національний університет імені Тараса Шевченка бере участь в найбільшій кількості рейтингів за спеціальностями (в одному галузевому рейтингу і шести рейтингах за спеціальностями), а національний університет «Львівська політехніка» займає найвищу позицію серед університетів України – 101-150 в рейтингу кращих університетів з інженерних спеціальностей в області нафти і газу.

Уперше в рейтинги за спеціальностями кращих університетів увійшли Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна та національний університет «Львівська політехніка».

Бен Саутер, директор аналітичного центру QS, коментує: «Цього року кількість українських університетів в рейтингах за спеціальностями збільшилася вдвічі: з двох до чотирьох. Важливо відзначити їхню участь в рейтингах за спеціальностями, що відрізняються високим рівнем конкуренції, а саме: з комп'ютерних наук та інформаційних систем, фізики та астрономії, а також інженерних спеціальностей в області нафти і газу».

QS використовує чотири показники для складання рейтингів за спеціальностями:

- Академічна репутація – якісний показник, що розраховується на основі результатів опитування більш ніж 102 000 вчених, викладачів і керівників вузів;

- Репутація серед роботодавців – якісний показник, що розраховується на основі результатів опитування більш ніж 52 000 представників компаній-роботодавців;

- Кількість цитувань на одну публікацію – кількісний показник наукової продуктивності, який вимірює середню кількість цитувань на одну публікацію за даними міжнародної наукометричної платформи Scopus компанії Elsevier;

- Організаційний індекс Хірша – кількісний показник, що відображає наукову продуктивність і впливовість наукових досліджень за даними міжнародної наукометричної платформи Scopus компанії Elsevier.

КРИТЕРІЇ ЯКОСТІ ОСВІТИ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України

«Освіта України», № 9

від 8 березня 2021 р., с.5;

- офіційного вебсайту МОН України:

<https://mon.gov.ua/ua/news/osnovnim-kriteriyem-yakosti-osviti-dlya-batkiv-i-uchniv-ye-ovolodinnya-klyuchovimi-kompetentnostyami-rezultati-doslidzhennya>,

- офіційного сайту Державної служби якості освіти України:

<http://sqe.gov.ua/index.php/uk-ua/hovyny/1781-top-kryterii-iaкости-osvity-v-shkoli-kliuchovi-kompetentnosti-vsebichnyi-rozvytok-dytyny-tsikavi-uroky>

Голова Державної служби якості освіти України Руслан Гурак 2 березня 2021 року взяв участь у засіданні колегії Міністерства освіти і науки України, на якому представив результати дослідження «Що думають про якість роботи школи і якість освіти директори шкіл, учні, їхні батьки та освітні експерти».

Руслан Гурак зазначив: «Директор школи є управлінцем, а отже й відповідальним за все, що відбувається в закладі, зокрема щодо результатів, яких досягають учні та вчителі. Однак реальність інша: лише 32% директорів вказали на свою вирішальну роль у забезпеченні якості освітньої діяльності школи, а 39% взагалі переклали її на вчителів. Отже у школах потрібно дійти спільного розуміння якості освіти, визначивши стратегічну функцію директора як партнера вчителя, учнів, їхніх батьків в освітньому процесі», — зазначив.

Серед чинників, що впливають на якість освіти, лише 27% директорів шкіл відзначили налагоджені управлінські процеси, а 14% — роботу керівника над розвитком закладу. Такі дані засвідчують, що директори недостатньо оцінюють свою роль у розбудові внутрішньої системи забезпечення якості освіти в школах.

Найважливішим критерієм якості освіти усі респонденти визначили оволодіння учнями ключовими компетентностями:

- 81% директорів шкіл;
- 71% учителів;
- 70% учнів;
- 50% батьків.

Отже, розуміння компетентностей, необхідності їх набуття свідчать про сприйнятливості концепції Нової української школи. Зокрема, таку її складову, як комфортне освітнє середовище і позитивний мікроклімат, виокремлено серед важливих чинників якісної освіти. Найбільше доброзичливі взаємини з учителями, взаємоповагу і відсутність булінгу цінують учні (78%).

Критеріями, що вказують на якісну школу, учні в першу чергу обрали:

- доброзичливі взаємини між учнями та вчителями (78%);
- цікаві уроки (54%);
- професійність учителів (47%).

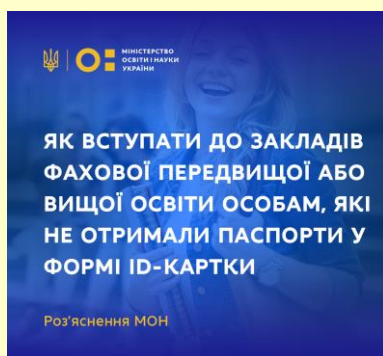
Школярі найбільш відповідальними за якість освіти назвали самих себе (58%). У відповідях учнів також спостерігається орієнтованість на результат: у топ-критеріїв якості для них — високі бали ЗНО (49%) та навчання, середній бал атестата.

Якість освіти у школі, на думку батьків, вчителів і директорів, передовсім формують:

- співпраця між учасниками освітнього процесу;
- безпечне для дітей середовище (відсутність булінгу/цькування або дискримінації за ознакою статі, релігії, доходів родини, місця проживання тощо);
- кваліфікація педагогічних працівників;
- комфортне психологічне середовище.

Руслан Гурак наголосив: «Налагодження ефективної співпраці між учителями та учнями — основа розвитку школи, чому найбільше уваги приділяють керівники закладів освіти під час розбудови внутрішньої системи забезпечення якості. При цьому і вчителі, і учні вбачають незначну роль директорів у якості освіти, покладаючи відповідальність на самих себе. Отож потрібно підвищувати рівень обізнаності керівників шкіл у питаннях якості, стратегічного планування, управління закладом освіти».

ВСТУП ДО ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ БЕЗ ID-КАРТКИ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України», № 11
від 22 березня 2021 р., с.2;

- офіційного вебсайту МОН України:
<https://mon.gov.ua/ua/news/yak-vstupati-do-zakladiv-fahovoyi-peredvishoyi-abo-vishoyi-osviti-osobam-yaki-ne-otrimali-pasporti-u-formi-id-kartki-roz-yasnennya-mon>

Міністерство освіти і науки України направило лист-роз'яснення (№1/9-131 від 11 березня) керівникам закладів вищої та фахової передвищої освіти з інформацією щодо вступу до закладів освіти у 2021 році осіб, які є громадянами України, але через свої релігійні переконання відмовляються від отримання паспорта громадянина України з безконтактним електронним носієм у формі ID-картки та проходять судову процедуру для отримання паперового паспорта.

Для врегулювання питання вступу такої категорії дітей до закладів фахової передвищої та закладів вищої освіти між МОН та Державною міграційною службою України досягнуто згоди щодо можливості прийому у таких осіб свідоцтва про народження та листа територіального підрозділу ДМС з інформацією про належність особи до громадянства України, що надається особі у відповідь на її звернення.

ЯКІСНИЙ РІВЕНЬ ОСВІТИ ВІД «ШОКОВОЇ ТЕРАПІЇ»

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України», № 11

від 22 березня 2021 р., с.4;

- офіційного вебсайту МОН України:

<https://mon.gov.ua/ua/news/rik-karantinu-v-ukrayini-viklik-yakij-stav-krokom-na-shlyahu-do-didzhitalizaciyi-shkilnoyi-osviti>

Дванадцятого березня минув рік, як в Україні вперше був оголошений карантин у зв'язку з поширенням COVID-19. Для системи освіти це стало шоковою терапією, що вивела її на новий якісний рівень.

Сергій Шкарлет, Міністр освіти і науки України, подякував усім освітянам, здобувачам освіти та їхнім батькам за оперативну адаптацію до абсолютно нових, можна сказати, екстремальних умов під час освітнього процесу: «Мені приємно констатувати факт того, що незважаючи на різні фейки в соціальних мережах та ЗМІ, ми все ж таки змогли достойно напрацювати алгоритм роботи під час дистанційного навчання. Спільно з керівниками ОДА, директорами обласних управлінь (департаментів) освіти і науки, з учителями, батьками і здобувачами освіти ми впоралися з викликом, який насправді став для нас наступним кроком на шляху до діджиталізації освіти в Україні – і зупинятися в цьому напрямі не збираємося».

Міністр зазначив, що навчання в очному режимі, безумовно, набагато краще та ефективніше. Однак виклики, які постають через пандемію коронавірусу, дають поштовх створювати якісні платформи для дистанційного навчання. Вірус не відступає, і знову в низці областей запроваджують посилені карантинні заходи – школи переходять в онлайн-режим.

У МОН також акцентували увагу на тому, що зроблено за останній рік та якими є подальші плани:

- 3 квітня 2020 року Мінцифри запустило національну онлайн-платформу з цифрової грамотності «Дія. Цифрова освіта». Уроки були доступні у форматі серіалів.

- 6 квітня стартувала телешкола. На Youtube-каналі МОН та 15 українських телеканалів протягом 10 тижнів йшли трансляції уроків з 11 предметів для 5-11 класів.

- Улітку минулого року розпочалося обговорення Національної стратегії розвитку широкопосмугового доступу до інтернету. До 2023 року до інтернету мають бути підключені 95% об'єктів соціальної інфраструктури, серед яких – заклади освіти.

- 5 жовтня в тестовому режимі була запущена державна система шкільних е-щоденників та е-журналів. Наприкінці грудня [безкоштовна платформа](#) запрацювала на повну силу.

- 11 грудня запрацювала [Всеукраїнська школа онлайн](#) – безкоштовна національна платформа для дистанційного і змішаного навчання для учнів і вчителів 5-11 класів. Ініціаторами проекту стали МОН, Мінцифри та УІРО. Виконавець – ГС «Освіторія». У момент запуску на платформі було завантажено 800 уроків з 18 предметів: відеолекції, конспекти та завдання. Мобільний інтернет для доступу на платформу — безкоштовний.

- 29 грудня [затверджено](#) новий профстандарт для вчителів. Серед переліку обов'язкових компетенцій: інформаційно-цифрова, інноваційна, емоційно-етична, інклюзивна.

- У лютому 2021 року розпочалися зйомки нового контенту для ВШО. В розробці взяли участь 85 вчителів з усієї країни, команда із 43 методистів та 6 літредакторів. У планах: 1000 нових уроків – до кінця квітня та вся шкільна програма – до кінця літа.

У МОН зазначили, що триває розроблення мобільного застосунку ВШО для iOS та Android і кабінету для вчителя на сайті. Навесні 2021 року Всеукраїнська школа онлайн стане єдиною онлайн-платформою для шкільного навчання, де можна буде створювати контент, збиратися у віртуальні класи, виставляти та коригувати бали, відстежувати прогрес і звітуватися. Наразі платформою користуються майже 140 тисяч учнів, вчителів та батьків.

ЗМІНИ ДО КОНКУРСУ НА НАУКОВІ ПОСАДИ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України

«Освіта України», № 12

від 29 березня 2021 р., с.2;

- офіційного вебсайту МОН України:

<https://mon.gov.ua/ua/news/onovleno-poryadok-provedennya-konkursu-na-zamishennya-vakantnih-naukovih-posad-postanova-kmu>

Кабінет Міністрів України 24 березня ухвалив постанову «Про внесення змін до Примірного положення про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних наукових посад державної наукової установи».

Постанова підготовлена Міністерством освіти і науки України для покращення умов працевлаштування та кар'єрного зростання молодих вчених у державних наукових установах.

Міністр освіти і науки України Сергій Шкарлет зазначив: «Сьогодні для Міністерства як органу виконавчої влади є важливим зупинити відтік кадрів і створити сприятливі умови для випускників закладів вищої освіти, які обирають наукову кар'єру, і молодих науковців – заради початку й розвитку кар'єри в наукових установах України. Наразі молоді вчені особливо зазнають впливу негативних тенденцій у науковій сфері, оскільки ця категорія працівників є найменш захищеною, а несприятливі умови працевлаштування, зокрема, стимулюють їх до зміни сфери діяльності або навіть країни проживання. Наші дії спрямовані на подолання певних перешкод у механізмі проведення конкурсу на заміщення вакантних наукових посад у державних наукових установах та створення умов для працевлаштування й забезпечення кар'єрного зростання молодих вчених».

Отже у постанові Кабміну йдеться про можливість, а саме:

- подання кандидатами на розгляд конкурсних комісій найбільш повної інформації щодо якості результатів їхньої наукової діяльності;
- скасування надмірно завищених вимог до окремих категорій посад;
- забезпечення можливості конкурсним комісіям оцінювати кандидатів передусім за якістю результатів їхньої наукової діяльності та професійними компетентностями.

Також у документі уточнюється положення щодо процедури конкурсного відбору, які забезпечують дотримання принципів відкритості та доброчесності.

GLOBAL TEACHER PRIZE UKRAINE 2021

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України

«Освіта України», № 12

від 29 березня 2021 р., с.4;

- офіційного вебсайту МОН України:

<https://mon.gov.ua/ua/news/startuvana-najprestizhnisha-nacionalna-premiya-dlya-vchiteliv-global-teacher-prize-ukraine-2021>

Громадська спілка «Освіторія» оголосила про старт п'ятого, ювілейного сезону найпрестижнішої національної премії для вчителів-новаторів [Global Teacher Prize Ukraine](#) 25 березня 2021 року. Переможець отримає 250 000 гривень, поїздки на Global Education and Skills Forum, а також професійний розвиток та підтримку реалізації власних освітніх проєктів від «Освіторії».

Премія – частина світового руху Global Teacher Prize, так званої «нобелівської премії» для вчителів, яку започаткував арабський мільярдер та філантроп Санні Варкі, щоб підкреслити важливість і визнання вчителів на найвищому рівні. Переможець отримує 1 мільйон доларів США. Це – одна з найбільших премій у світі за професійні досягнення, а у сфері освіти – перша та єдина премія такого масштабу.

Премію в Україні заснувала Громадська спілка «Освіторія» у 2017 році. За 4 роки в Премії взяло участь понад 8 500 учасників з усієї України.

«Цьогоріч Україна святкує 30 років Незалежності та відзначатиме свої здобутки. Ми хочемо, щоб країна не забувала: за кожним великим досягненням стоїть вчитель – за станцією «Академік Вернадський» в Антарктиді, за перемогами на Євробаченні та на Олімпіадах, за українцями в NASA та українськими компаніями у Кремнієвій долині. Відзначимо тих, хто надихнув, навчив, виховав наших науковців, спортсменів, артистів, бізнесменів та громадських діячів. Закликаю кожного українця згадати про тих, хто стояв на початку вашого успіху», – наголосила Зоя Литвин, засновниця Громадської спілки «Освіторія» та національної премії Global Teacher Prize Ukraine.

Міністр освіти і науки Сергій Шкарлет відзначив внесок українських вчителів у здобутки української освіти: «Усе починається з вчителя. Завдяки його праці, знанням, доброті та любові зростають нові й нові покоління юних українців. Саме освітяни щоденно віддають школярам, студентам скарби своїх знань, прищеплюють їм почуття любові до України, вселяють віру в їхні сили, вчать долати труднощі та здобувати перемоги. Це від їхнього професіоналізму та наполегливості залежить якість освіти. Вчителі будують Нову українську школу, вкладаючи в учнів свою частинку душі. Адже тепло учительської доброти кожен із нас проносить через усе життя. Хочу подякувати всім організаторам Премії. Те, що ви робите – надихає наших вчителів на нові досягнення. Восени, під час торішньої Премії, я спілкувався з фіналістами особисто. І знаєте, переповнює гордість за кожного з них: талановиті, вмотивовані, професійні, еталон знань, зразок громадянської зрілості та поведінки – все це про наших вчителів. МОН зі свого боку працює над створення гідних умов життя для наших освітян. І одним із важливих рішень у 2021 році стало збільшення посадових окладів освітян майже на 30% протягом року».

Переможець 2020 року Василь Дяків, який увійшов до Консультативної Ради з питань сприяння розвитку системи середньої освіти при Президентові України, зауважив: «Сучасний вчитель – це людина, яка здатна донести дітям усю багатоманітність світу, з його викликами та перемогами, невдачами та успіхами, сумнівами та цінностями. Тільки через душевну щирість учителя дитина по краплині буде вбирати той досвід для свого успіху».

Про українських учасників Премії знають і у світі: минулого року одразу двоє українців Олександр Жук та Наталя Гладких увійшли до 50 найкращих вчителів планети, а мелітопольська школа, де працює переможниця 2019 року Наталя Кідалова, потрапила у топ-100 шкіл світу.

Подати заявку на участь може кожен учитель до 1 серпня на сайті Премії globalteacherprize.org.ua. Номінувати улюблених педагогів можуть також учні, батьки, колеги та рідні. Ім'я переможця планується оголосити 2 жовтня 2021 року, у Міжнародний день учителя.

ПЕРШИЙ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ОНЛАЙН-КУРС ДЛЯ ТРЕНЕРІВ З ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України «Освіта України», № 12 від 29 березня 2021 р., с.4;
- офіційного вебсайту МОН України: <https://mon.gov.ua/ua/news/trivaye-vseukrayinskij-onlajn-kurs-dlya-treneriv-z-inklyuzivnoyi-osviti>

Продовжуються сесії першого всеукраїнського онлайн-курсу для тренерів з інклюзивної освіти. Заходи організовано Міністерством освіти і науки України спільно з Міжнародним благодійним фондом Lumos.

Фахівці 25 областей України вже пройшли 12 тренінгових сесій, під час яких учасники дізналися про новітні тенденції розвитку інклюзивної освіти та методи їх впровадження. Слухачі курсу – делеговані регіонами представники ресурсних центрів підтримки інклюзивної освіти.

Під час навчання майбутні тренери виконують практичні домашні завдання, беруть участь в інтерактивних вправах та дебатах, пишуть свої відгуки на спеціально створеному для них сайті.

Учасники заходу також розглядали важливі теми розвитку інклюзивної освіти:

- критичні питання для правильного розуміння комплексних процесів під час освітньої діяльності в інклюзивних класах та групах;
- спірні моменти, які виникають у процесі розвитку та оцінювання осіб з особливими освітніми процесами;
- зауваження і поради від колег та експертів для впровадження в освітній процес інклюзивного навчання тощо.

Попереду – ще 4 модулі навчання, за результатами чого учасники складатимуть іспити. Це дозволить їм стати тренерами та проводити навчання для спеціалістів, дотичних до інклюзивної освіти.

ОСВІТА УКРАЇНИ 2021: СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ В ДІЇ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України

«Освіта України», № 12

від 29 березня 2021 р., с.5;

- офіційного вебсайту МОН України:

<https://mon.gov.ua/ua/news/trivaye-vseukrayinskij-onlajn-kurs-dlya-treneriv-z-inklyuzivnoyi-osviti>

Діалогова платформа «Освіта України 2021: стратегічні цілі в дії» відбулась 18 березня за участю Міністра освіти і науки України Сергія Шкарлета, директорів обласних департаментів (управлінь) освіти і науки, ректорів ЗВО, представників Національної академії педагогічних наук, і міжнародних партнерів: Британської Ради в Україні, Cambridge University Press та інших.

Учасники заходу обговорили питання розвитку загальної середньої освіти в межах реформи «Нова українська школа», підготовки педагогічних кадрів, створення умов безпечного середовища для дітей у цифровому просторі, реформу освіти в умовах децентралізації, розвиток початкової освіти, реформування системи харчування, сучасну Типову освітню програму тощо.

Міністр Сергій Шкарлет зазначив: «Ключовим завданням МОН у 2021 році є продовження реформи системи загальної середньої освіти відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» та Концепції «Нова українська школа». Цьогоріч ми розпочинаємо пілотування реформи «Нова українська школа» на наступному рівні – на рівні базової середньої освіти».

Водночас, Міністерство спільно з Національною академією педагогічних наук України, за його словами, розпочало велику роботу на перспективу – створення старшої профільної школи та розроблення її змісту.

Міністр підкреслив, що реформа НУШ тісно пов'язана з децентралізацією. У цьому напрямі важливим є завдання з формування спроможної освітньої системи та ефективної мережі закладів загальної середньої освіти в територіальних громадах. З цією метою МОН опрацьовує зміни до законодавства.

Сергій Шкарлет зауважив: «У Законі України «Про повну загальну середню освіту» є, на жаль, певні положення та норми, які потребують доопрацювання. Ми плідно працюємо з профільним Комітетом Верховної Ради України в цьому напрямі. Зміни до Закону передбачатимуть скасування обмежень повноважень сільських, селищних та місцевих рад, незалежно від чисельності населення територіальних громад, зокрема, плануємо розширити повноваження засновників закладів освіти при створенні мережі ліцеїв».

Окрім цього, у 2021 році важливими є наступні кроки:

- забезпечення професійної орієнтації учнів;

- створення шкіл при дитячих лікарнях;
- розширення державно-приватного партнерства;
- реалізація програми «Спроможна школа для кращих результатів»;
- реалізація завдань, визначених Указом Президента «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у Новій українській школі».

Міністр наголосив на тому, що продовження діджиталізації освітнього процесу в умовах COVID-19 є пріоритетним цього року та нагадав, що МОН спільно з Мінцифри, УІРО та ГС «Освіторія» розробило та презентувало 11 грудня 2020 року національну електронну платформу «[Всеукраїнська школа онлайн](#)» для змішаного та дистанційного навчання учнів 5-11 класів, якою наразі користуються 140 тисяч осіб. Також школи під'єднуються до системи АІКОМ – [державних безкоштовних електронних щоденників та журналів](#). Функціонує система автоматизації роботи інклюзивно-ресурсних центрів ([портал](#), мобільний застосунок АС «ІРЦ»): зареєстровано понад 150 тисяч заяв.

Міністр освіти і науки назвав цілі у сфері діджиталізації на 2021-й та наступні роки:

- затвердити Концепцію цифрової трансформації освіти і науки України;
- продовжити розвиток платформи «Всеукраїнська школа онлайн»;
- реалізувати вступ до закладів вищої освіти на порталі «Дія» та онлайн-механізм із відстеження та моніторингу працевлаштування випускників українських ЗВО.

У поточному році, серед інших пріоритетних напрямів діяльності Міністерства освіти і науки України, є реформування системи шкільного харчування, що було ініційовано Першою леді Оленою Зеленською.

Сергій Шкарлет зазначив: «Питання організації харчування в закладах освіти, додержання вимог санітарно-гігієнічних правил та норм, недопущення реалізації в приміщеннях та на території закладів освіти небезпечних харчових продуктів – на постійному контролі органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування».

Також Міністр висловив вдячність Президентові України Володимирі Зеленському за підтримку сфери освіти та створення Консультативної ради з питань сприяння розвитку системи загальної середньої освіти. «Ми прагнемо підтримувати дітей та молодь в усіх починаннях та забезпечувати рівні можливості для здобуття якісної загальної середньої освіти. І дуже важливим є те, що Президент України підтримує ці ініціативи та докладає максимальних зусиль, щоб допомогти обдарованим і талановитим дітям», – додав Сергій Шкарлет.

Цього року, 28 січня, був виданий [Указ](#) «Про стипендії, премії та гранти Президента України у сфері освіти», яким передбачено заснування президентських стипендій для учасників зовнішнього незалежного оцінювання з найвищими результатами, премій для переможців всеукраїнських та міжнародних учнівських олімпіад з навчальних предметів та грантів на навчання за кордоном.

За словами Сергія Шкарлета, учитель – це людина, на якій тримається реформа. Без неї чи нього будь-які зміни будуть неможливими, тому один з головних принципів НУШ – умотивований учитель. Це означає, що наша мета – сприяти його професійному та особистому зростанню, а також підвищувати його соціальний статус.

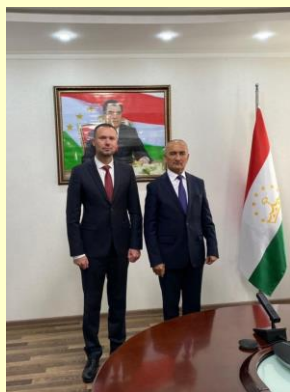
Тож, щоб навчати по-новому, вчитель повинен отримати свободу дій – обирати навчальні матеріали, імпровізувати та експериментувати. Цю свободу дає новий закон «Про освіту».

Міністерство освіти і науки пропонуватиме типові навчальні програми, проте будь-який учитель чи авторська група може доповнювати їх або створювати свої. Учитель тепер обмежений лише Державним стандартом. У цьому документі окреслено результати: що мають знати та вміти учні, закінчивши певний етап навчання. Натомість, як дійти до цих результатів, учитель визначатиме сам.

А щоб вмотивувати вчителів фінансово, міністерство запровадило сертифікацію. Це добровільна перевірка, проходження якої надасть учителям 20% надбавку до посадового окладу та звільнить від атестації.

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України»,

№ 13 від 5 квітня 2021 р., с.4,

№ 14 від 12 квітня 2021 р., с.2;

- офіційного вебсайту МОН України:

<https://mon.gov.ua/ua/news/delegaciya-mon-perebuyaye-z-robocchim-vizitom-u-respublici-tadzhikistan>,

офіційного сайту УДЦМО МОН України:

<https://studyinukraine.gov.ua/udcmo-pidpisav-ugodu-pro-spivpracyu-z-centrom-mizhnarodnix-program-minosviti-tadzhikistanu/>

Делегація Міністерства освіти і науки України та керівників закладів вищої освіти на чолі з Міністром Сергієм Шкарлетом із робочим візитом відвідала Республіку Таджикистан.

У столиці Республіки Таджикистан, місті Душанбе, відбувся освітній форум «Навчайся в Україні», організований Українським державним центром міжнародної освіти МОН. У його роботі беруть участь міністри освіти і науки України та Республіки Таджикистан, Посол України в Республіці Таджикистан, представники майже 80-ти провідних закладів вищої освіти України. Під час зустрічі з Міністром освіти і науки Республіки Таджикистан Махмадюсуфом Сайдали Імамзодом Міністр освіти і науки

України Сергій Шкарлет наголосив на тому, що проведення таких масштабних заходів відкриє нові горизонти і перспективи розвитку двосторонніх проєктів у галузі освіти і науки на принципах взаємності та результативності.

Міністр освіти і науки України Сергій Шкарлет розповів, що: «В Україні триває робота над розробкою та впровадженням єдиної міжвідомчої електронної платформи щодо набору іноземних студентів до українських закладів вищої освіти. Це допоможе прибрати недобросовісних посередників та мінімізувати корупційні ризики при поданні документів іноземцями

для вступу до ЗВО України. Наразі спільно з Мінцифри напрацьовується нормативно-правова база для функціонування платформи».

Міністр повідомив, що станом на 1 січня 2021 року у закладах вищої освіти України навчається 134 громадянина Республіки Таджикистан, з них 26 – за рахунок державних стипендій, 108 – за контрактом. Він зазначив: «В Україні є значний освітній і науково-дослідний досвід і традиції, а українські університети мають достатній потенціал для забезпечення якісної підготовки фахівців з вищою освітою з урахуванням вимог сучасного ринку праці та проведення наукових досліджень».

Сергій Шкарлет висловив упевненість, що проведення першого форуму ректорів провідних університетів України і Республіки Таджикистан сприятиме встановленню та активізації прямих зв'язків між університетами обох країн, а також відкриє додаткові можливості для продуктивної співпраці та реалізації поставлених завдань.

Також сторони обговорили питання оновлення нормативно-договірної бази у галузі освіти і науково-технічного співробітництва. Окрім того, у межах форуму відбудеться зустріч із випускниками українських ЗВО, які на сьогодні очолюють різні органи влади у Республіці Таджикистан.

Захід відбувається на виконання Указу Президента України № 210/2020 «Про вдосконалення вищої освіти в Україні», зокрема з метою популяризації можливостей здобуття вищої освіти в Україні для іноземних студентів.

Також Український державний центр міжнародної освіти Міністерства освіти і науки України та Центр міжнародних програм Міністерства освіти і науки Республіки Таджикистан підписали Угоду про співпрацю. Угода визначає розвиток співпраці сторін у сфері підготовки висококваліфікованих фахівців. Угодою передбачено заохочення різних форм взаємодії між установами, які будуть конкретизовані в подальших документах.

КАБМІН УТВОРИВ УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України

«Освіта України»,

№ 13 від 5 квітня 2021 р., с.4,

- офіційного вебсайту МОН України:

<https://mon.gov.ua/ua/news/utvoreno-ukrayinskij-derzhavnij-universitet-nauki-i-tehnologij-rishennya-uryadu>

Кабінет Міністрів України з метою модернізації мережі закладів вищої освіти утворив Український державний університет науки і технологій. Таке рішення було прийнято на засіданні Уряду 31 березня 2021 року.

Міністр освіти і науки України Сергій Шкарлет зауважив: «В умовах стратегічного розвитку вищої освіти важливою є модернізація мережі закладів вищої освіти. Створення потужних університетів – необхідний крок для задоволення потреб регіонального ринку праці у відповідних фахівцях та покращення конкурентних можливостей здобуття якісної вищої освіти».

Згідно з рішенням, утворено Український державний університет науки і технологій із подальшим приєднанням до нього Дніпровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна та Національної металургійної академії України.

Здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються у Дніпровському національному університеті залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна та Національній металургійній академії України, продовжуватимуть навчання в новоутвореному університеті за обраними спеціальностями та джерелами фінансування.

Забезпечення коштами вишу буде здійснюватися в межах видатків, передбачених для Міністерства освіти і науки України.

ПІДПИСАНО ЗАКОН ЩОДО ПРИСУДЖЕННЯ НАУКОВИХ СТУПЕНІВ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України

«Освіта України»,

№ 13 від 5 квітня 2021 р., с.5;

- офіційного вебсайту МОН України:

<https://mon.gov.ua/ua/news/prezident-ukrayini-pidpisav-zakon-shodo-prisudzhennya-naukovih-stupeniv>

Президент України Володимир Зеленський 16 квітня 2021 року підписав закон «Про внесення змін до деяких Законів України щодо присудження наукових ступенів» (реєстраційний № [4667-1](#)).

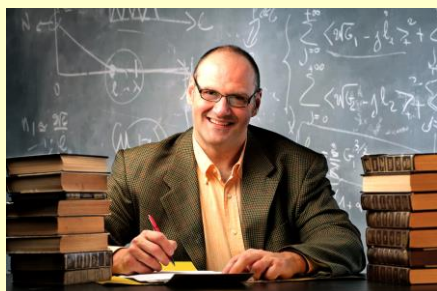
Міністр освіти і науки України Сергій Шкарлет зауважив, що зміни до законодавства покликані розблокувати процес захисту дисертацій на здобуття ступенів кандидата та доктора наук. Здобувачі можуть захищатися в докторських спеціалізованих вчених радах без встановлення обмежувальних термінів.

Таким чином закон комплексно розв'язує питання щодо присудження наукових ступенів шляхом внесення змін до Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про фахову передвищу освіту».

Також удосконалено процес атестації кадрів на здобуття ступеня доктора філософії.

Після офіційного опублікування закону МОН поінформує про нововведення заклади вищої освіти та наукові установи відповідним листом-роз'ясненням.

ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ З ПЕНСІОНЕРАМИ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України»,
№ 13 від 5 квітня 2021 р., с.5,
№ 15 від 19 квітня 2021 р., с.7;

- офіційного сайту Профспілки працівників
освіти і науки України:

<https://pon.org.ua/novyny/8623-podalsh-trudov-vdnosini-z-vchitelyami-yakim-viplachuyetsya-pensya-za-vkom.html>

Згідно з підпунктом 2 пункту 3 розділу Х «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про повну загальну середню освіту» керівники комунальних закладів загальної середньої освіти зобов'язані були до 1 липня 2020 року припинити безстрокові трудові договори з педагогічними працівниками, яким виплачується пенсія за віком, з одночасним укладенням з ними трудових договорів строком на один рік.

Цим підпунктом також встановлено, що після закінчення терміну трудового договору з такими педагогічними працівниками можуть укладатися строкові трудові договори відповідно до абзацу третього частини другої статті 22 цього Закону.

Абзацом третім частини 2 передбачено, що педагогічні працівники комунальних закладів загальної середньої освіти, які досягли пенсійного віку та яким виплачується (а не призначається чи оформлюється) пенсія за віком,

працюють на основі трудових договорів, що укладаються строком від 1 до 3 років.

Тобто строкові трудові договори з учителями закладів загальної середньої освіти мали бути укладені терміном на один рік, а саме з 1 липня 2020 року по 30 червня 2021 року, а не на навчальний 2020-2021 рік.

Згідно з частиною другою статті 3 Закону України «Про відпустки» у разі звільнення працівника у зв'язку із закінченням строку трудового договору невикористана відпустка може за його бажанням надаватися й тоді, коли час відпустки повністю або частково перевищує строк трудового договору. У цьому випадку чинність трудового договору продовжується до закінчення відпустки.

Тобто за заявою таких вчителів після закінчення строку трудового договору, в обов'язковому порядку їм має бути надано щорічну основну відпустку повної тривалості, а саме 56 календарних днів з продовженням чинності строкового договору до закінчення цієї відпустки.

Відповідно до частини першої статті 57 Закону України «Про освіту» держава гарантує педагогічним працівникам виплату допомоги на оздоровлення у розмірі місячного посадового окладу (ставки заробітної плати) при наданні щорічної відпустки, а також щорічної грошової винагороди в розмірі до одного посадового окладу (ставки заробітної плати) за сумлінну працю, зразкове виконання покладених на них обов'язків.

Тому при наданні вчителям, з якими укладено строковий договір у зв'язку з отриманням пенсії за віком, щорічної відпустки їм має бути виплачена допомога на оздоровлення у розмірі ставки заробітної плати, а також щорічна винагорода.

При цьому варто зауважити, що відповідно до пункту 8.3.1 Галузевої угоди на 2016-2020 роки щорічну грошову винагороду за сумлінну працю, зразкове виконання службових обов'язків при наданні щорічних відпусток передбачено у розмірі одного посадового окладу.

У подальшому з такими педагогічними працівниками можуть укладатися строкові трудові договори строком від 1 до 3 років, як це передбачено абзацом третім частини 2 статті 22 Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Згідно зі статтею 32 Кодексу законів про працю України та пунктом 5.3.17 Галузевої угоди керівники закладів освіти мають повідомити працівників про введення нових і зміну чинних умов праці не пізніше ніж за 2 місяці до їх запровадження.

Тож директори закладів загальної середньої освіти мають повідомити вчителів про укладення наступного строкового договору до виходу їх у відпустку.

У такому ж порядку провадяться трудові відносини з іншими педагогічними працівниками закладів загальної середньої освіти, які отримують пенсію за віком.

Щодо керівників закладів загальної середньої освіти, які отримують пенсію за віком та з якими укладені строкові трудові договори, то відповідно до підпункту 1 пункту 3 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення»

Закону України «Про повну загальну середню освіту» після завершення строку трудового договору такі особи мають право обиратися на посаду керівника того самого закладу освіти на ще один строк відповідно до статті 39 цього Закону.

Варто зазначити, що частиною 12 статті 39 вимога, що особа не може бути керівником одного і того ж закладу загальної середньої освіти більше ніж 2 строки підряд, не стосується закладів, що розташовані в населених пунктах з одним закладом загальної середньої освіти.

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС «УЧИТЕЛЬ РОКУ – 2021»

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України»,
№ 14 від 12 квітня 2021 р., с.2;

- офіційного вебсайту МОН України:

<https://mon.gov.ua/ua/news/rozpochavsya-final-konkursu-uchitel-roku-2021-vpershe-vin-vidbuvayetsya-onlajn>,

<https://mon.gov.ua/ua/news/vseukrayinskij-konkurs-uchitel-roku-2021-peremozhcyami-stali-12-najkrashih-uchiteliv>

Відбірковий та фінальний етапи заключного туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2021» тривали з 1 до 22 квітня 2021 року. Конкурс «Учитель року» вперше проводився дистанційно, що є новим досвідом для учасників, журі та організаторів.

Водночас критерії оцінювання конкурсних випробувань, які учасники проходили онлайн, залишились незмінними. Насамперед – це:

- професійна ерудованість, методологічна грамотність;
- комунікація, взаємодія, взаєморозуміння з аудиторією;
- оригінальність подачі навчального матеріалу, використаних підходів та прийомів;

- якість дидактичного та ілюстративного матеріалу;
- доцільне та різноманітне застосування мультимедійних засобів;
- культура мовлення і дотримання часового регламенту.

Цей Конкурс відбувається щороку для стимулювання активної участі вчителів у становленні та розвитку національної системи освіти, популяризації кращих педагогічних здобутків і професійної майстерності.

Відбірковий етап визначив 12 переможців у кожній з номінацій.

Цьогоріч переможцями стали:

у номінації «Керівник закладу освіти»:

Аліна Архіпова, директор Миколаївської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №31 – І місце;

Жанна Король, директор Жовтанецького опорного ЗЗСО I-III ступенів Жовтанецької сільської ради Львівської області – II місце;

Алевтина Багінська, директор загальноосвітнього навчального закладу I-III ступенів «Гімназія №34 «Либідь» ім. Віктора Максименка» Подільського району м. Києва – III місце.

у номінації «Математика»:

Людмила Харченко, вчитель математики Русанівського ліцею м. Києва – I місце;

Ганна Дем'янюк, вчитель математики Ліцею №7 м. Гайсин Вінницької області – II місце;

Вікторія Ковалевська, вчитель математики Полтавської гімназії №17 – III місце.

у номінації «Українська мова та література»:

Катерина Молодик, вчитель української мови та літератури Черкаського гуманітарно-правового ліцею Черкаської міської ради Черкаської області – I місце;

Наталія Зубик, вчитель української мови та літератури Заліщицької державної гімназії м. Заліщики Тернопільської області – II місце;

Лілія Баранова, вчитель української мови та літератури ліцею №2 м. Житомира – III місце.

у номінації «Трудове навчання»:

Дмитро Луп'як, вчитель трудового навчання комунального закладу «Навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів – гімназія №23 Вінницької міської ради» – I місце;

Ольга Процак, вчитель трудового навчання Отинійського ліцею Отинійської селищної ради Івано-Франківської області – II місце;

Ярослав Михайленко, вчитель трудового навчання комунального закладу Навчально-виховний комплекс «Мишковицька загальноосвітня школа I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад» Великоберезовицької селищної ради Тернопільської області – III місце.

Щорічний всеукраїнський конкурс «Учитель року» започатковано [Указом](#) Президента України 29 червня 1995 року №489/95. Переможцям присвоюється звання «Заслужений учитель України».

У наступному 2021/2022 навчальному році конкурс «Учитель року» [проводитиметься](#) в номінаціях «Основи правознавства», «Біологія», «Інформатика», «Музичне мистецтво».

МОНІТОРИНГ НУШ: РЕЗУЛЬТАТИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України»,

№ 14 від 12 квітня 2021 р., с.8-9;

- офіційного вебсайту МОН України:

https://mon.gov.ua/storage/app/media/nova-ukrainska-shkola/2021/Monitorynh/Monitorynh_vprovadzhenya_reformy_NUSH_rezultaty_ta_rekomendatsii_26_02.pdf

Комплексне дослідження ефективності впровадження НУШ було проведено з ініціативи Міністерства освіти і науки України громадська організація «Центр підтримки освітніх реформ» у співпраці з Командою підтримки реформ МОН за фінансової підтримки Швейцарії через Швейцарську Агенцію розвитку та співробітництва та Міжнародного фонду «Відродження». Базовим нормативним документом, який визначав мету, зміст і процедури здійснення Моніторингу став наказ Міністерства освіти і науки України №1274 від 8 жовтня 2019 року «Про затвердження програми проведення моніторингового дослідження впровадження реформи “Нова українська школа” у закладах загальної середньої освіти».

Отже, метою дослідження було оцінити ефективність впровадження реформи «Нова українська школа» в частині формування наскрізних умінь в учнів початкових класів, а також в частині сприйняття її учасниками освітнього процесу.

Вибірка закладів освіти для проведення моніторингу формувалася Київським міжнародним інститутом соціології. Дані для вибірки – перелік закладів загальної середньої освіти – було надано Інститутом освітньої аналітики.

Об’єктом моніторингу впровадження реформи «Нова українська школа» стали учні третіх класів, батьки учнів, вчителі та адміністрація шкіл. Виходячи з цього, генеральну сукупність дослідження склали усі заклади середньої освіти України із класами третього року навчання, загалом 12 939 навчальних закладів. Школи-інтернати, школи санаторного типу, школи соціальної реабілітації тощо не включалися до генеральної сукупності. Заклади освіти, розташовані на тимчасово окупованих територіях Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та окремих районів Донецької та Луганської областей, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, не були включені до генеральної сукупності.

Географія дослідження покривала усі 24 області України та місто Київ, окрім того в кожній області було представлено усі типи населених пунктів: обласні центри, великі міста із населенням понад 100 тисяч осіб, а також малі міста, СМТ та села. У вибірці представлені:

35 великих міст, з них 25 – це адміністративні центри областей (м. Біла Церква розглядається як центр Київської області, а м. Київ як окремий регіон); ` 51 мале місто та СМТ; ` 38 сільських адміністративних районів, в яких 39 сіл. Для реалізації дослідження був розроблений стратифікований двоступеневий дизайн вибірки. Загальний обсяг вибірки шкіл склав 150 навчальних закладів, які розділені на 3 страти за типом навчального закладу.

Як засвідчило дослідження очільники закладів освіти прагнуть відігравати активну роль у впровадженні реформи НУШ, бути керівниками, лідерами, наставниками, ефективними менеджерами, організаторами, фасилітаторами змін тощо. В межах реформи НУШ абсолютна більшість керівників організувала середовище НУШ у початкових класах, посилила роботу із батьками, зокрема інформаційну, а також провела обговорення з колегами. Окрім цього, брала участь у навчанні вчителів для НУШ, розробила стратегію змін у закладі освіти.

Рекомендації щодо комунікаційної стратегії реформи НУШ, зокрема:

Реалізація освітньої реформи потребує окремої комунікаційної стратегії з керівниками закладів загальної середньої освіти. Предметом для комунікації в першу чергу мають стати теми, які учасниками анкетування викликають занепокоєння: перевантаженість програми, закриття малокомплектних шкіл, безбальна система оцінювання, надлишкова ігрова активність тощо. Водночас комунікація має спиратися на доказову базу, зібрану за результатами тематичних моніторингів, які комплексно досліджуватимуть ту чи іншу тему або проблему, та слугуватимуть підставою для формування політики у сфері освіти.

Оскільки до реформи «Нова українська школа» більш прихильно ставляться батьки, поінформовані про її цілі та напрямки, важливо розробити окрему комунікаційну стратегію, яка сприятиме підвищенню довіри батьків до реформи та позитивному ставленню до неї.

Основним джерелом інформації про НУШ, за даними опитування батьків, є вчитель. На другому місці для сільської місцевості – адміністрація школи, для міської – освітні інтернет-ресурси. У зв'язку з цим, плануючи комунікаційну стратегію, варто передбачити заходи, які посилять спроможність педагогів, керівництво навчальних закладів та ЗМІ надавати вичерпну та різнобічну інформацію батькам про реформу. Збільшення каналів поширення інформації про НУШ також допоможуть вчителям у інформуванні батьків.

Потребує додаткової уваги інформування батьків про нові підходи у системі оцінювання учнів НУШ. 49% батьків учнів пілотних шкіл вважають, що у шкільному житті їхніх дітей бракує оцінювання за чіткими критеріями, тоді як серед батьків непілотних шкіл цей показник удвічі менший. Також 10% батьків учнів пілотних шкіл вважають, що першочерговими викликами у школі є проблеми, пов'язані з оцінюванням результатів навчання, серед решти батьків таких 1%. Увага до системи формуального оцінювання, що запроваджується у НУШ, ймовірно, пов'язана з тим, що батьки не знайомі з нею, адже навчалися за іншого підходу. Також їм важливо отримувати інформацію про прогрес у навчанні дітей. Тому система вербального

оцінювання потребує додаткової уваги в частині роз'яснення її ідеї та змісту батькам.

Інші рекомендації, зокрема:

Предметом дослідження не було фінансування навчальних закладів, однак перелічуючи проблеми реалізації реформи НУШ, директори називали затримки із фінансуванням та надходженням обладнання. Проблему може вирішити ефективна система розподілу державних субвенцій, що сприятиме своєчасному надходженню фінансування для закупівлі обладнання, навчально-методичного забезпечення в межах реалізації реформи НУШ.

Під час розробки навчальних програм, методичних рекомендацій тощо радимо врахувати побажання учнів щодо організації навчального процесу: проводити уроки поза класом (на природі), більше працювати у групах, більше часу на дослідницькі проєкти, дидактичні ігри тощо. За можливості враховувати пріоритети батьків щодо першочергових напрямів реформи НУШ: «Покращення матеріального забезпечення шкіл», «Створення в школі дружнього до дитини освітнього середовища», «Посилення зв'язку шкільних предметів із життєвими потребами дітей як майбутніх громадян».

СТИПЕНДІЇ ТА ПРЕМІЇ ПРЕЗИДЕНТА

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України»,

№ 15 від 19 квітня 2021 р., с.2;

- офіційного вебсайту МОН України:

<https://mon.gov.ua/ua/news/stipendiyi-ta-premiyi-prezidenta-ukrayini-dlya-uchniv-yaki-mayut-visoki-rezultati-navchannya-uryad-zatverdiv-mehanizm-priznachennya>

Уряд ухвалив постанову про призначення і виплати стипендій та премій Президента України для учнів, які мають високі результати здобуття повної загальної середньої освіти 14 квітня 2021 року.

Міністр освіти і науки України Сергій Шкарлет зазначив: «Учні, які своїми досягненнями у навчанні засвідчують високий рівень освіти в Україні, а також сприяють підвищенню авторитету нашої держави на міжнародному рівні, потребують відзначення та фінансової підтримки держави. Таке заохочення обдарованих дітей стане стимулом для продовження навчання у закладах вищої освіти України та розвитку інтелектуального потенціалу суспільства загалом».

Відповідною постановою затверджено:

- Порядок призначення та виплати стипендій Президента України учасникам зовнішнього незалежного оцінювання, які отримали найвищі результати;

- Порядок призначення та виплати премій Президента України для переможців всеукраїнських і міжнародних учнівських олімпіад з навчальних предметів.

- Стипендії за найвищі результати ЗНО призначатимуться щороку не більш ніж 270-м учасникам тестування, які:

- здобули повну загальну середню освіту в поточному році,
- отримали найбільшу загальну суму балів за результатами ЗНО з усіх навчальних предметів, визначених для обов'язкового складання у поточному навчальному році,
- зараховані до закладів вищої освіти України і постійно проживають в Україні.

Отже, стипендії виплачуватимуться протягом календарного року з 1 вересня щомісяця у розмірі 10 000 гривень. Особи, яким призначено стипендію, зберігають право на отримання інших стипендій.

Премії Президента України, з метою відзначення та державної підтримки учнів, призначатимуться для переможців всеукраїнських і міжнародних олімпіад з навчальних предметів.

Щороку наказом МОН призначатиметься не більш ніж:

- 85 премій для переможців всеукраїнських олімпіад;
- 40 премій для переможців міжнародних олімпіад.

Претендентами на призначення премій для переможців:

- всеукраїнських олімпіад є особи, які за результатами IV етапу всеукраїнських учнівських олімпіад з відповідних навчальних предметів у відповідних класах отримали найбільшу кількість балів;
- міжнародних олімпіад є особи, які у складі команд для участі в міжнародних учнівських олімпіадах з відповідних навчальних предметів, затверджених наказом МОН, стали переможцями таких олімпіад.

Таким чином, премії для переможців всеукраїнських і міжнародних олімпіад призначатимуться за умови, що особи здобувають освіту в закладах освіти України і постійно проживають в Україні.

Отже, премії виплачуватимуться одноразово в розмірі:

- для переможців всеукраїнських олімпіад – 20 000 гривень;
- для переможців міжнародних олімпіад – 100 000 гривень.

Постанову ухвалено на виконання Указу Президента України від 28 січня 2021 року № 27/2021 «Про стипендії, премії та гранти Президента України у сфері освіти».

III УКРАЇНСЬКИЙ ФОРУМ МІЖНАРОДНОЇ ОСВІТИ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України

«Освіта України»,

№ 15 від 19 квітня 2021 р., с.4;

- офіційного вебсайту МОН України:

<https://mon.gov.ua/ua/news/startuvav-iii-ukrayinskij-forum-mizhnarodnoyi-osviti>

III Український форум міжнародної освіти, до якого долучилися понад 300 учасників стартував 22 квітня 2021 року. У відкритті Форуму взяв участь заступник Міністра освіти і науки України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Артур Селецький.

Артур Селецький зазначив: «Приємно, що Український форум міжнародної освіти став комунікаційною платформою для професійного зростання, навчання та обміну досвідом».

Заступник Міністра наголосив на важливості подібних заходів, які сприяють популяризації освітніх можливостей України, розповів про особливості запровадження єдиної міжвідомчої електронної платформи щодо набору іноземних студентів до закладів вищої освіти України та представив її оновлений інтерфейс.

На Форумі виступили провідні українські та іноземні освітні управлінці, дипломати, науковці, експерти та фахівці у сфері інтернаціоналізації вищої освіти.

Надзвичайний і Повноважний Посол Держави Ізраїль в Україні Джоел Ліон розповів про ізраїльсько-українські відносини у сфері освіти, відзначив роботу Українського державного центру міжнародної освіти у їх розбудові та позитивні враження ізраїльських студентів від навчання в Україні.

Олена Шаповалова, директорка УДЦМО, під час відкриття Форуму, презентувала статистику навчання іноземних студентів. Зокрема, станом на 01.01.2021 в українських ЗВО навчається 75 тисяч студентів зі 155 країн. Вона також розповіла про результати маркетингового дослідження привабливості української вищої освіти для іноземних громадян та заходи, які пропонується вжити, зважаючи на його результати.

Також учасники дізналися про результати візиту української делегації освітян на чолі з Міністром освіти і науки України Сергієм Шкарлетом до Республіки Таджикистан, законодавчі зміни у сфері вищої освіти, організаційні питання навчання іноземних студентів тощо.

Цей Форум проводиться на виконання Указу Президента України №210/2020 «Про вдосконалення вищої освіти в Україні». Захід внесено до Плану популяризації можливостей здобуття вищої освіти в Україні для іноземних студентів та проводитиметься на регулярній основі.

Переглянути запис першого дня Форуму можна [ТУТ](#).

ДОСЛІДНИЦЬКІ ІНФРАСТРУКТУРИ В УКРАЇНІ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України»,

№ 15 від 19 квітня 2021 р., с.4;

- офіційного вебсайту МОН України:

<https://mon.gov.ua/ua/news/uryad-shvaliv-koncepciyu-derzhavnoyi-cilovoyi-programi-rozvitku-doslidnickih-infrastruktur-v-ukrayini-na-period-do-2026-roku>

Уряд схвалив Концепцію Державної цільової програми розвитку дослідницьких інфраструктур в Україні на період до 2026 року для створення необхідних організаційних, правових та фінансових передумов для розвитку системи дослідницьких інфраструктур в Україні, підвищення їхньої конкурентоспроможності, а також розвитку наукової та інноваційної сфери в частині доступу вчених до передових дослідницьких інфраструктур в ЄС. Відповідне розпорядження КМУ ухвалено 14 квітня 2021 року.

Основними завданнями програми будуть:

- інвентаризація та систематизація дослідницьких інфраструктур;
- оцінка їх сумісності з європейськими дослідницькими інфраструктурами;

- надання пріоритетного фінансування для їх подальшого розвитку та узгодженість програми з дорожньою картою розвитку європейських дослідницьких інфраструктур, затвердженою Європейським стратегічним форумом дослідницьких інфраструктур.

Належний стан дослідницьких інфраструктур забезпечить:

- проведення вченими фундаментальних та прикладних наукових досліджень на високому рівні;

- мобілізацію та концентрацію ресурсів для розвитку зазначених інфраструктур, координацію дій органів влади;

- ефективне використання існуючих та запровадження нових фінансових інструментів;

- інтеграцію до європейських і світових дослідницьких інфраструктур на основі раціонального використання наукового обладнання та зупинення процесу відтоку науковців за кордон.

Організаційним механізмом, спрямованим на досягнення мети програми, є утворення Організаційного комітету з питань розвитку дослідницьких інфраструктур (комітет).

Виконання програми передбачається протягом 2021-2026 років. На першому (підготовчому) етапі (2021-2022 роки) виконання програми планується розроблення положення та порядку створення, впровадження, модернізації та експлуатації дослідницьких інфраструктур; утворення комітету; створення інструментів фінансової підтримки участі дослідницьких інфраструктур у їх міжнародних об'єднаннях.

На другому етапі (2022-2026 роки) передбачається створення та забезпечення діяльності різних організаційно-правових форм дослідницьких інфраструктур.

Очікуваними результатами виконання програми є:

- створення та функціонування щонайменше 50-ти центрів колективного користування обладнанням, дев'яти державних ключових лабораторій, трьох національних наукових центрів;

- створення і впровадження системи взаємодії між наявними та новими українськими е-інфраструктурами з урахуванням сучасних практик Європейського дослідницького простору;

- створення умов для запровадження в Україні нових дослідницьких інфраструктур європейського рівня;

- отримання вченими та суб'єктами інноваційної діяльності доступу до конкурентоспроможної дослідницької інфраструктури та вмотивованість займатися науковою та науково-технічною діяльністю на високому рівні, що дасть можливість зупинити процес відтоку наукового потенціалу як людського ресурсу за кордон.

Після закінчення виконання програми передбачається досягти довгострокових результатів, а саме:

- забезпечення сталого соціально-економічного розвитку держави та розвитку науки;

- сприяння науково-технічному співробітництву шляхом обміну науково-технічною інформацією, обміну вченими і технічними спеціалістами;

- забезпечення розвитку сучасної матеріально-технічної бази та дослідницької інфраструктури наукових установ та закладів вищої освіти;

- забезпечення наукової співпраці з іноземними закладами освіти, науковими установами, інтеграції у європейський та світовий дослідницький простір.

Очікується, що це дасть можливість зупинити процес відтоку наукового потенціалу за кордон.

